

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

MENNESKE- HANDEL

STATUS 2013

MENNESKE-HANDEL STATUS 2013

Dette kapitel er en del af Institut for Menneskerettigheders rapport 'Menneskerettigheder i Danmark, Status 2013'. Rapporten behandler udvalgte menneskeretlige emner og giver anbefalinger til forbedring af menneskeretsbeskyttelsen i Danmark.

Rapporten behandler emner om gennemførelse af menneskeretten, asyl, børn, databeskyttelse, frihedsberøvelse, handicap, køn, magtanvendelse, menneskehandel, race og etnisk oprindelse, religion, retfærdig rettergang, statsborgerskab, uddannelse, udvisning og udlevering, væbnet konflikt, ytringsfrihed og ældre.

Rapporten kan læses i sin fulde længde på instituttets hjemmeside, www.menneskeret.dk. Der findes også et sammendrag af rapporten, i trykt form og på hjemmesiden. Rapporten vil løbende blive udbygget, og instituttet modtager gerne kommentarer på statusrapport@menneskeret.dk.

© 2013 Institut for Menneskerettigheder
Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution

Wilders Plads 8K
1403 København K
Telefon 3269 8888
www.menneskeret.dk

Institut for Menneskerettigheders publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

Vi tilstræber, at vores udgivelser bliver så tilgængelige som muligt. Vi bruger f.eks. store typer, korte linjer, få orddelinger, løs bagkant og stærke kontraster. Vi arbejder på at få flere tilgængelige pdf'er og letlæste resumeer. Læs mere om tilgængelighed på www.menneskeret.dk.

INDHOLD

1	OVERBLIK	5
1.1	INDHOLD OG AFGRÆNSNING	5
2	DEN INTERNATIONALE RAMME	7
2.1	EUROPARÅDETS KONVENTION OM INDSATSEN MOD MENNESKEHANDEL ER SÆRLIG RELEVANT	7
3	DEN NATIONALE RAMME	10
3.1	STRAFFELOVEN OG UDLÆNDINGELOVEN SÆTTER REGLERNE	10
4	HER KAN MENNESKERETTIGHEDERNE STYRKES I DANMARK	13
4.1	IDENTIFIKATION AF OFRE FOR MENNESKEHANDEL	13
	4.1.1 DEN MENNESKERETLIGE RAMME	13
	4.1.2 DANSKE FORHOLD	15
	4.1.3 ANBEFALINGER	18
4.2	TVANGSARBEJDE	18
	4.2.1 DEN MENNESKERETLIGE RAMME	19
	4.2.2 DANSKE FORHOLD	20
	4.2.3 ANBEFALINGER	22
	SLUTNOTER	23

FORKORTELSER

CMM	Center mod Menneskehandel
CPR	FN's konvention om civile og politiske rettigheder
EMD	Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol
EMRK	Den Europæiske Menneskerettighedskonvention
EU	Den Europæiske Union
FN	De Forenede Nationer
GRETA	Group of Experts on Action Against Trafficking in Human Beings
ILO	Den Internationale Arbejdsorganisation
IOM	International Organisation for Migration
NEC	Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter

1 OVERBLIK

1.1 INDHOLD OG AFGRÆNSNING

Menneskehandel – ofte benævnt ”trafficking” eller ”moderne slaveri” – er et kompliceret område, som er vanskeligt både at afdække og bekæmpe. Det er svært at skaffe troværdige data om, hvor mange der på verdensplan er ofre for menneskehandel, men der er ikke tvivl om, at tallet er højt. Det skyldes blandt andet, at menneskehandel anses for at være en af de mest indbringende former for international kriminalitet sammen med handel med våben og handel med narkotika. Endvidere betegnes det som et område, hvor der er stor profit og lav risiko, hvilket igen er med til at gøre det lukrativt for kriminelle.

Der er mange udfordringer og problemstillinger knyttet til dette område, herunder blandt andet identifikation af ofre, længden af refleksionsperioden, den forberedte hjemsendelse, opholdstilladelse til ofre, efterforskning og erstatning. Det er imidlertid ikke muligt i dette kapitel at se nærmere på alle disse udfordringer og problemstillinger, og følgende er derfor udvalgt; identifikation af ofre for menneskehandel, herunder rammerne for identifikationsprocessen, opholdstilladelse til ofre samt den forberedte hjemsendelse.

Tidligere har der, når man taler om menneskehandel, primært været fokus på handel til seksuel udnyttelse. Begrebet ”menneskehandel” dækker imidlertid også over andre situationer, såsom menneskehandel til tvangsarbejde og kriminalitet. Over de seneste år har der været øget fokus på andre grupper end handlede til seksuel udnyttelse – eksempelvis sætter regeringens handlingsplan for 2011-2014 yderligere fokus på menneskehandel til tvangsarbejde. Andelen af identificerede ofre for menneskehandel til tvangsarbejde er ligeledes steget, hvilket blandt andet kan forklares med, at der er øget fokus på problemstillingen.

Uanset den øgede fokus på menneskehandel til tvangsarbejde er der dog stadig udfordringer på området, som for eksempel manglende kendskab til omfanget af tvangsarbejde i Danmark samt manglende viden hos relevante aktører. Dette kapitel vil derfor ligeledes sætte fokus på tvangsarbejde og menneskehandel til tvangsarbejde. Det er i den forbindelse væsentligt at fremhæve, at en frivilligt

indgået aftale med ordentlige arbejdsvilkår over tid også kan udvikle sig til tvangsarbejde og eventuelt menneskehandel til tvangsarbejde.¹ I kapitlet vil der derfor ligeledes blive behandlet emner, hvor der ikke er tale om udnyttelse af arbejdstagere, tvangsarbejde eller menneskehandel til tvangsarbejde, men hvor der er risiko for, at en situation kan udvikle sig hertil, hvis der ikke bliver sat ind.

2 DEN INTERNATIONALE RAMME

2.1 EUROPARÅDETS KONVENTION OM INDSATSEN MOD MENNESKEHANDEL ER SÆRLIG RELEVANT

Beskyttelsen mod trældom og slaveri er en grundlæggende menneskeret, som fremgår af alle konventioner vedrørende civile og politiske rettigheder. Forbuddet mod slaveri er nævnt både i FN's verdenserklæring om menneskerettigheder² og FN's konvention om civile og politiske rettigheder (CPR).³ Endvidere findes forbuddet mod slaveri i specialkonventioner såsom FN's konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder⁴ (Kvindekonventionen) og FN's konvention om barnets rettigheder (Børnekonventionen).⁵

FN har desuden vedtaget en særskilt konvention mod menneskehandel og tvungen prostitution, som Danmark undertegnede i 1951, men endnu ikke har ratificeret.⁶

I 2000 vedtog FN konventionen om bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet⁷ med to tillægsprotokoller om henholdsvis menneskehandel⁸ (Palermo-protokollen) og menneskesmugling.⁹ Palermo-protokollen indeholder den første internationalt accepterede definition af menneskehandel. Der er tale om 1) en handling i form af eksempelvis rekruttering eller transport, 2) en metode eksempelvis i form af tvang eller bedrag og 3) et formål, som skal være udnyttelse. Udnyttelse kan være eksempelvis seksuel udnyttelse, tvangsarbejde, slaveri eller andre slaverilignende former for udnyttelse af arbejdskraft.

Palermo-protokollen udspringer imidlertid af en konvention, der omhandler organiseret kriminalitet, og dens udgangspunkt er derfor retshåndhævelse og ikke menneskerettighedsbeskyttelse. Protokollen er således blevet kritiseret for ikke i tilstrækkelig grad at beskytte ofres rettigheder.¹⁰

Den Internationale Arbejdsorganisation (ILO), som er en særorganisation under FN, spiller en central rolle, for så vidt angår rettigheder på arbejdsmarkedet. ILO

har blandt andet vedtaget to konventioner om tvangsarbejde – konvention nr. 29¹¹ og konvention nr. 105¹², som Danmark har ratificeret.

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) indeholder i artikel 4 et forbud mod slaveri og tvangsarbejde, og bestemmelsen har enkelte gange været påberåbt ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD). EMD har udtalt, at forbuddet mod slaveri indeholder en positiv forpligtelse for medlemsstaterne til at beskytte ofre og potentielle ofre for menneskehandel. Desuden indeholder bestemmelsen en forpligtelse til at efterforske menneskehandel effektivt.¹³

I 2005 vedtog Europarådet en konvention specifikt rettet mod menneskehandel – konventionen om indsatsen mod menneskehandel.¹⁴ Den tager, modsat Palermo-protokollen, sit udgangspunkt i menneskerettighederne og har fokus på beskyttelse af ofre for menneskehandel. Det fremgår således af konventionens præambel, at respekt for rettigheder og beskyttelse af ofre samt bekæmpelse af menneskehandel er af yderste vigtighed. Konventionen anvender samme definition på menneskehandel som Palermo-protokollen.

Ikke-diskrimination og kønsligestilling er gennemgående principper i konventionen. Det betyder, at staternes indsatser skal iværksættes med respekt for ligestilling mellem kønnene, og at ingen ofre må udsættes for diskrimination i forbindelse med deres adgang til beskyttelsesforanstaltninger.

Medlemsstaternes implementering af konventionen overvåges af en gruppe eksperter – Group of Experts on Action Against Trafficking in Human Beings, (GRETA).¹⁵ Danmark var blandt de første 10 lande, der i 2010-2011 blev evalueret af GRETA. GRETA's rapport blev publiceret i december 2011 og indeholder 27 anbefalinger til Danmark.¹⁶ Anbefalingerne fokuserer især på, hvordan Danmark sikrer en bedre beskyttelse af ofre for menneskehandel. GRETA's medlemsstatskomité har anmodet Danmark om senest den 30. januar 2014 at underrette komitéen om, hvilke foranstaltninger man har truffet for at imødekomme anbefalingerne.¹⁷

Menneskehandel har stået på EU's dagsorden siden 1989, hvor Europa-Parlamentet vedtog en resolution om prostitution og menneskehandel.¹⁸ I 2002 blev EU's Rameafgørelse om Bekæmpelse af Menneskehandel¹⁹ vedtaget, og i 2004 kom direktivet om udstedelse af opholdstilladelser til tredjelandsstatsborgere, der har været ofre for menneskehandel, eller som er indrejst som led i ulovlig indvandring, og som samarbejder med de kompetente myndigheder.²⁰ Danmark er imidlertid ikke bundet af direktivet på grund af det danske forbehold om deltagelse i det overstatslige samarbejde om retlige og

indre anliggender. EU's Rammeafgørelse om Bekæmpelse af Menneskehandel blev i 2011 afløst af direktivet om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og beskyttelse af ofre herfor,²¹ som Danmark heller ikke er bundet af. Danmark er derimod bundet af Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder, som også indeholder et forbud mod tvangs- eller pligtarbejde samt menneskehandel.²² EU lancerede endvidere i juni 2012 en strategi om udryddelse af menneskehandel.²³

Se også statusrapportens kapitel om introduktion til menneskeretten.

3 DEN NATIONALE RAMME

3.1 STRAFFELOVEN OG UDLÆNDINGELOVEN SÆTTER REGLERNE

Det danske forbud mod menneskehandel fremgår af straffelovens § 262 a. Bestemmelsen blev indført i 2002 for at ratificere Palermo-protokollen og EU's Rameafgørelse, og bestemmelsen skal således fortolkes i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.²⁴

Straffelovens § 262 a gør det strafbart at rekruttere, transportere, overføre, huse eller efterfølgende at modtage en person med henblik på at udnytte personen ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer. Desuden skal der være anvendt ulovlig tvang, frihedsberøvelse, trusler, retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller anden utilbørlig fremgangsmåde.

I marts 2012 vedtog Folketinget et lovforslag, der bringer dansk ret i overensstemmelse med EU-direktivet om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel, selvom Danmark ikke er retligt bundet af direktivet.²⁵ Med lovforslaget blev definitionen af menneskehandel i straffeloven udvidet, således at udnyttelse af strafbare handlinger fremover ligeledes straffes som menneskehandel, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt. Desuden blev strafferammen for menneskehandel forhøjet fra otte år til ti år, og det blev muligt ved de danske domstole at retsforfølge danske statsborgere og andre, der har fast ophold her i landet, for menneskehandel begået i udlandet, uanset om handlingen er strafbar i det land, hvor den blev begået.

Som nævnt har efterforskning af menneskehandel i Danmark primært haft fokus på handel med kvinder til seksuel udnyttelse, og politiet udarbejdede i 2006 en strategi for en styrket indsats mod prostitutionens bagmænd.²⁶ Endvidere har kvindehandel, herunder udnyttelse af personer i prostitutionsmæssig sammenhæng (rufferi mv.), siden 2001 været genstand for en systematisk og landsdækkende politimæssig monitorering ved Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter (NEC).²⁷ Sager, der forfølges ved domstolene efter straffelovens § 262 a, offentliggøres på Anklagemyndighedens hjemmeside.²⁸ Den sidste opgørelse fra 21. marts 2012 viser, at der har været 17 sager, hvoraf

de 15 har ført til domfældelse.²⁹ I 2012 blev ni personer sigtet, 11 personer tiltalt og tre personer straffet for overtrædelse af straffelovens § 262 a. En af de dømte har anket sin dom, og denne sag er fortsat verserende.³⁰

Udlændingeloven indeholder også bestemmelser, der vedrører personer, som kommer til Danmark som ofre for menneskehandel. For eksempel skal der ved afgørelse om udvisning tages særligt hensyn til, om de omstændigheder, som kan begrunde udvisning, er en følge af, at udlændingen har været udsat for menneskehandel, og om dette forhold taler imod udvisning.³¹ Endvidere kan en udlænding, der har været udsat for menneskehandel, få en udrejsefrist på 30 dage, også kaldet refleksionsperiode, medmindre særlige grunde taler derimod. Hvis vedkommende samarbejder om forberedt hjemsendelse, kan udrejsefristen forlænges.³² I maj 2013 vedtog Folketinget et lovforslag om ændring af udlændingeloven, således at refleksionsperioden kan forlænges op til 120 dage (tidligere 100 dage), ligesom der indsættes en selvstændig bestemmelse om, at der kan gives opholdstilladelse til en udlænding, hvis tilstedeværelse her i landet er påkrævet af efterforsknings- eller retsforfølgingsmæssige hensyn. Dette kan eksempelvis være ofre for menneskehandel. Opholdstilladelsen kan ikke forlænges ud over den periode, hvori efterforskningen eller retsforfølgningen pågår. Før denne ændring kunne ofre for menneskehandel få opholdstilladelse efter en generel bestemmelse i udlændingeloven, og det har ikke med ændringen været tilsigtet, at praksis for meddelelse af opholdstilladelsen skulle ændres.³³

I 2002 fik Danmark sin første handlingsplan til bekæmpelse af kvindehandel. Handlingsplanen blev suppleret med et tillæg om børn i 2005. I 2007 fulgte "Handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel", der således omfatter både kvinder og mænd. I sommeren 2011 blev den nugældende handlingsplan lanceret. Den løber indtil 2014 og sætter som nævnt blandt andet yderligere fokus på tvangsarbejde.

Center mod Menneskehandel (CMM) blev oprettet i 2007 for at sikre implementeringen af særligt den sociale dimension af handlingsplanerne, herunder at forbedre den sociale indsats for ofre for menneskehandel, at koordinere samarbejdet mellem de sociale organisationer og andre myndigheder samt at indsamle og formidle viden om menneskehandel. CMM foretager den endelige identifikation af de ofre for menneskehandel, der er danske statsborgere eller udlændinge, der opholder sig lovligt i Danmark.

Udlændingestyrelsen træffer afgørelse om, hvorvidt asylansøgere eller udlændinge, der opholder sig ulovligt i Danmark, har været udsat for menneskehandel samt fastsætter udrejsefristen og dermed refleksionsperioden.

I vurderingsgrundlaget indgår blandt andet politiets og CMM's vurdering af spørgsmålet om menneskehandel samt eventuelle oplysninger fra andre relevante parter, såsom krisecentermedarbejdere.³⁴

4 HER KAN MENNESKERETTIGHEDERNE STYRKES I DANMARK

4.1 IDENTIFIKATION AF OFRE FOR MENNESKEHANDEL

Beskyttelse af ofre for menneskehandel kræver identifikation og formel anerkendelse som offer. En grundig identifikationsproces vil derfor ofte være forudsætningen for, at ofre for menneskehandel beskyttes i stedet for at blive behandlet som illegale indvandrere.

4.1.1 DEN MENNESKERETLIGE RAMME

Både FN, Europarådet og EU har fastslået, at menneskehandel er en alvorlig krænkelse af menneskerettighederne, særligt af en persons værdighed og integritet. Danmark har påtaget sig at sikre en effektiv beskyttelse af mennesker, der er ofre for menneskehandel, både for så vidt angår at opbygge et retligt og et faktisk værn mod menneskehandel.

Europarådets konvention om indsatsen mod menneskehandel pålægger medlemsstaterne at sikre, at en person ikke fjernes fra statens territorium, før en identifikationsproces er endeligt gennemført, hvis der er rimelig grund til at formode, at en person har været udsat for menneskehandel. Hvis potentielle ofre for menneskehandel sendes ud af landet, uden at en identifikationsproces er gennemført, vil det være i strid med Europarådets konvention om indsatsen mod menneskehandel.

Konventionen fastslår ligeledes, at medlemsstaterne skal udstede opholdstilladelser til ofre for menneskehandel, såfremt myndighederne finder det nødvendigt, at ofrene forbliver i landet på grund af ofrenes personlige forhold eller for at kunne samarbejde med myndighederne i forbindelse med efterforskning eller retsforfølgning. Videre fremgår det, at udsendelse af et offer for menneskehandel skal ske under behørig hensyntagen til pågældendes rettigheder, sikkerhed og værdighed, samt at medlemsstaterne skal vedtage de lovgivningsmæssige og andre foranstaltninger, der måtte være nødvendige for at oprette hjemsendelsesprogrammer for herved at undgå, at ofret igen bliver offer for menneskehandel.

Af den forklarende rapport til Europarådets konvention fremgår det, at identifikation af ofre for menneskehandel er afgørende for at sikre en effektiv beskyttelse, men at processen ofte er vanskelig samt kræver detaljerede afhøringer. En identifikationsproces er tidskrævende og kan kræve udveksling af informationer med andre lande og med organisationer, der arbejder med at yde støtte til ofre for menneskehandel. Det fremgår endvidere, at udstedelse af opholdstilladelse, både skal imødekomme hensynet til bekæmpelse af menneskehandel og forebygge, at ofrene ikke igen bliver ofre for menneskehandel. Videre fremhæves det, at jo større tillid ofrene har til, at deres rettigheder og interesser er beskyttet, jo bedre information vil de give i forbindelse med efterforskningen af sager om menneskehandel. Muligheden for at få en opholdstilladelse på grund af offerets personlige forhold kan begrundes i en række omstændigheder, såsom offerets sikkerhed, helbredsmæssige forhold, familiesituation mv.³⁵

FN's højkommisær for menneskerettigheder påpeger, at det, hvis stater ikke identificerer en handlet person korrekt, sandsynligvis vil medføre yderligere nægtelse af vedkommendes rettigheder. Stater er derfor forpligtet til at sikre, at identifikation af ofre for menneskehandel finder sted. FN's højkommisær anbefaler desuden, at det undersøges, om ofre for menneskehandel kan blive i modtagerlandet eller i særlige tilfælde et tredjeland, hvis dette er nødvendigt for at undgå gengældelse eller igen at blive offer for menneskehandel.³⁶ Videre påpeges det, at staterne skal sikre sig, at ofre for menneskehandel ved hjemsendelsen får den nødvendige assistance og støtte til at sikre deres velbefindende, lette den sociale reintegration samt forhindre, at pågældende igen bliver offer for menneskehandel.³⁷

Yderligere anbefaler FN's højkommisær for menneskerettigheder, at staterne sikrer, at handlede personer ikke under nogen omstændigheder fængsles eller under andre former frihedsberøves.³⁸ Det betyder, at et offer for menneskehandel skal behandles som et offer for en alvorlig menneskerettighedskrænkelse og ikke ud fra, at vedkommende eksempelvis befinder sig illegalt i landet eller bliver pågrebet med falske dokumenter, der kan knyttes til menneskehandelsforholdet. Stater bør således anlægge en rettighedsbaseret tilgang til menneskehandel og tage udgangspunkt i den enkeltes ret til ikke at blive udsat for menneskehandel samt den enkeltes ret til at modtage beskyttelse og støtte i tilfælde af menneskehandel.

GRETA anbefalede i 2011 blandt andet, at Danmark gennemgår identifikationsprocessen af ofre for menneskehandel med henblik på at sikre, at potentielle ofre behandles som personer, der har været udsat for en

menneskerettighedskrænkelser og ikke som kriminelle, samt at Danmark sikrer, at alle relevante professionelle får undervisning i at identificere ofre.

Vedrørende hjemsendelse – både i relation til forberedelsen heraf og reintegrationen – anbefalede GRETA, at Danmark reviderede rammen for hjemsendelse med fokus på ofrets sikkerhed, beskyttelse og værdighed samt for at hindre, at ofre igen bliver ofre for menneskehandel. Videre anbefalede GRETA, at Danmark undersøger andre muligheder for at beskytte og assistere ofre for menneskehandel, og at der ydes den fornødne støtte til ofre for menneskehandel.³⁹

4.1.2 DANSKE FORHOLD

I perioden fra 2007 til og med 2012 er der identificeret 271 personer, som har været ofre for menneskehandel i Danmark,⁴⁰ men der er stor sandsynlighed for, at antallet af ofre for menneskehandel i Danmark er højere. Det skyldes blandt andet, at det er vanskeligt at identificere ofre for menneskehandel. Det kræver uddannet personale og ikke mindst tid og de rigtige rammer til at gennemføre en identifikationsproces.

Ofre for menneskehandel i Danmark kan inddeles i to grupper: EU-borgere, ofte fra Østeuropa, eller ikke-EU-borgere blandt andet fra Nigeria, Thailand og Brasilien.⁴¹ Personer fra begge grupper har sjældent en arbejdstilladelse, mens personer fra sidstnævnte gruppe desuden ofte opholder sig ulovligt i Danmark. Både ulovligt ophold og manglende arbejdstilladelse er en overtrædelse af udlændingeloven, som kan straffes med bøde eller fængsel.⁴² En udlænding kan desuden udvises, hvis vedkommende ikke har en lovlige opholdstilladelse.⁴³ Østre Landsret har imidlertid i en sag, der vedrørte udvisning for dokumentfalsk, fundet, at der var en sådan sammenhæng mellem det strafbare forhold og det forhold, at den tiltalte måtte anses at have været udsat for menneskehandel, at dette talte imod udvisning. Uanset at tiltalte ikke havde nogen nærmere tilknytning til Danmark, fandt Østre Landsret, at der ikke var tilstrækkelig begrundelse for at udvise den tiltalte for det begåede strafbare forhold.⁴⁴

I Danmark kommer ofre for menneskehandel ofte i kontakt med myndighederne, særligt politiet, i forbindelse med razziaer på massageklinikker eller på gaden. I nogle tilfælde bliver de bragt til et krisecenter, hvor de kan modtage hjælp, mens de i andre tilfælde bliver tilbageholdt og fængslet, fordi de ikke kan identificere sig eller ikke har en opholds- eller arbejdstilladelse. Tilbageholdes de, kan de være administrativt frihedsberøvede i tre gange 24 timer,⁴⁵ hvilket i praksis betyder, at der er en åbenbar risiko for, at ofre for menneskehandel fængsles, fordi der fokuseres på, at ofre har begået en strafbar handling og ikke på, at de er potentielle ofre for menneskehandel. Endvidere er der risiko for, at ofre for

menneskehandel udvises af landet uden at være blevet identificeret som ofre. Det er ikke ualmindeligt, at særligt de udenlandske kvinder, som seksuelt udnyttes, er ude af stand til at identificere sig, da deres identifikationspapirer typisk er frataget dem af bagmænd.⁴⁶ Endvidere er det almindeligt, at ofre for menneskehandel ikke straks oplyser myndighederne om den situation, de befinder sig i.

Alle elever på Politiskolen modtager undervisning om menneskehandel, herunder om eksempelvis seksuel udnyttelse, tvangsarbejde og mindreårige. I undervisningen beskrives blandt andet politiets ansvarsområder i forbindelse med kontrolaktioner, efterforskning og tiltale. Undervisningen indeholder ligeledes beskrivelser af ofrenes situationer, ligesom det understreges, at evnen til at behandle et muligt offer med den fornødne respekt og forståelse kan øge muligheden for at strafforfølge en gerningsmand. Derudover afholdes der gennem CMM møder, hvor de relevante myndigheder, såsom politiet, SKAT, Arbejdstilsynet og Udlændingestyrelsen, kan udveksle erfaringer til brug for at identificere ofre.⁴⁷

Af rapporten om evaluering af den nationale indsats til bekæmpelse af menneskehandel 2007-2010 fremgår det, at identifikationen i praksis normalt finder sted inden for tre gange 24 timer,⁴⁸ og at personer, der ikke på dette tidspunkt er blevet identificeret som handlet, risikerer at blive pålagt at udrejse straks. Det betyder i praksis, at der er risiko for, at Danmark udviser personer, der er ofre for en alvorlig menneskerettighedskrænkelse. Dette skyldes formentlig mangel på viden om problematikken, herunder mangel på viden om Danmarks internationale forpligtelser. Endvidere skyldes det formentlig mangel på viden om de indikatorer, man skal være opmærksom på for at kunne identificere et potentielt offer for menneskehandel, samt hvem man skal kontakte, hvis man mener, at man har med et potentielt offer at gøre.

For så vidt angår potentielle ofre for menneskehandel, som antræffes i prostitutionsmiljøet, har Justitsministeriet oplyst, at der ifølge politiets praksis som udgangspunkt er anledning til en kortvarig indledende frihedsberøvelse, indtil der er truffet afgørelse om, hvorvidt den pågældende er offer for menneskehandel. Det er politiets generelle erfaring, at såfremt pågældende ikke frihedsberøves på dette tidspunkt, vil denne forsvinde. Midt- og Vestjyllands Politi har haft gode erfaringer med at placere kvinder på krisecentre i stedet for at frihedsberøve efter udlændingeloven. Rigspolitiet har derfor i en vejledning anført, at anbringelse på et krisecenter kan anvendes efter en konkret vurdering, uanset pågældende på dette tidspunkt ikke er vurderet til at være offer for menneskehandel. Rigspolitiet har dog ikke fundet anledning til generelt at ændre praksis for anvendelse af frihedsberøvelser på dette område, idet dette vil

mindske mulighederne for at udsende de personer, der har fået afslag på at blive anset som værende et offer for menneskehandel.⁴⁹

Ofre for menneskehandel kan som nævnt få opholdstilladelse, hvis pågældendes tilstedeværelse her i landet er påkrævet af efterforsknings- eller retsforfølgingsmæssige hensyn. Opholdstilladelsen kan ikke forlænges ud over den periode, hvori efterforskningen eller retsforfølgningen pågår. Ofre for menneskehandel kan ligeledes søge om asyl eller humanitær opholdstilladelse eller opholdstilladelse efter udlændingelovens øvrige regler.⁵⁰

Udlændingestyrelsen har siden 2008 haft en aftale med International Organisation for Migration (IOM) om et program for forberedt hjemsendelse af blandt andet ofre for menneskehandel. Ofre for menneskehandel kan som følge heraf få støtte forud for hjemsendelsen i form af eksempelvis psykologhjælp og undervisnings- eller kursusforløb rettet mod erhvervsaktiviteter efter en hjemsendelse samt aktiviteter i hjemlandet, såsom modtagelse og reintegration. Reintegrationsperioden er i forbindelse med en aftale mellem regeringen og Enhedslisten i forbindelse med finansloven 2013 blevet ændret fra tre til seks måneder, ligesom det blev aftalt, at støtteordningen skulle gøres mere fleksibel, således at muligheden for at omprioritere indsatsen bliver større for den enkelte, og at midlerne kan bruges til flere aktiviteter end hidtil.⁵¹

I oktober 2012 offentliggjorde Rambøll en evaluering af det eksisterende program for forberedt hjemsendelse af sårbare udlændinge, hvor det danske program sammenlignes med internationale anbefalinger. I rapporten anbefales det blandt andet, at der systematisk foretages en risikovurdering, idet aftalen om forberedt hjemsendelse ikke indeholder en præcisering af behovet for en risikovurdering for de ofre for menneskehandel, som ikke søger asyl, ud over at IOM foretager en mindre risikovurdering på baggrund af et skema udviklet til formålet. Evalueringen har ligeledes vist, at de mange led i informationskæden kan medføre problemer for den optimale hjemsendelse. Derudover anbefales det, at der sker bedre uddannelse af rådgiverne, og at man udbreder hjælpen til ligeledes at omfatte den nærmeste familie for herved at øge deltagerantallet i programmet. Det anbefales ligeledes, at der udarbejdes bedre og bæredygtige reintegrationsplaner, ligesom det påpeges, at det kan overvejes, hvorvidt reintegrationsplanerne i videre omfang skal udarbejdes efter hjemsendelsen. Det anbefales ligeledes, at der sker bedre monitorering med løbende information til kontaktpersoner, personlige repræsentanter og Udlændingestyrelsen, idet kontaktpersoner til de hjemsendte hos eksempelvis CMM blandt andet oplever problemer med manglende løbende opdatering efter hjemsendelsen, og at monitoreringsrapporterne ikke automatisk deles, hvilket har betydning i såvel det konkrete tilfælde som for CMM's fremtidige rådgivning.⁵²

4.1.3 ANBEFALINGER

Institut for Menneskerettigheder anbefaler – med henblik på at sikre, at krænkelse af menneskeretten undgås – at Danmark:

- sikrer, at de relevante myndigheder har de nødvendige forudsætninger for at identificere ofre for menneskehandel, blandt andet gennem regelmæssig undervisning
- sikrer, at identifikationsprocessen af ofre for menneskehandel foregår inden for rammer med tilstrækkelig tid og tilstrækkelige ressourcer til at foretage en identifikation.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler – med henblik på at fremme den enkeltes menneskerettigheder og imødekomme internationale anbefalinger – at Danmark:

- sikrer, at personer, der kan være ofre for menneskehandel ikke frihedsberøves, men får ophold i et "safe house", imens identifikationsprocessen står på.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler – med henblik på at fremme den enkeltes menneskerettigheder – at Danmark:

- foretager en juridisk undersøgelse af bestemmelserne i FN's konvention mod menneskehandel og tvungen prostitution fra 1951 med henblik på ratifikation af konventionen
- sikrer, at der gives opholdstilladelse til ofre for menneskehandel, hvis myndighederne finder det nødvendigt, at den pågældende bliver i landet på grund af vedkommendes personlige forhold
- redegør for, i hvilket omfang der er fulgt op på evalueringen af programmet for forberedt hjemsendelse af sårbare udlændinge.

4.2 TVANGSARBEJDE

Tvangsarbejde er en alvorlig menneskerettighedskrænkelse. En effektiv beskyttelse af ofre for tvangsarbejde, herunder menneskehandel til tvangsarbejde, kræver kendskab til omfanget, identifikation af ofre for tvangsarbejde, klar regulering i lovgivningen, og at ofrene har kendskab til sine rettigheder.

4.2.1 DEN MENNESKERETLIGE RAMME

I henhold til FN's konvention om civile og politiske rettigheder (CPR) må ingen beordres til at udføre tvangs- eller andet pligtarbejde. Dette gælder dog ikke eksempelvis frihedsberøvelse med strafarbejde idømt som straf for en forbrydelse, militærtjeneste eller samfundstjeneste for militærnægtere.⁵³

ILO's konvention nr. 29 indeholder ligeledes et forbud mod tvangsarbejde, dog ligeledes med undtagelse af eksempelvis almindelig værnepligt eller samfundstjeneste som følge af en dom. Videre fremgår det af konventionen, at det skal være strafbart at kræve tvungent eller pligtmæssigt arbejde, og stater skal sikre, at strafbestemmelserne efterleves. Af ILO's konvention nr. 105 fremgår det, at medlemsstaterne skal træffe effektive foranstaltninger for at sikre øjeblikkelig og fuldstændig ophævelse af tvungent eller pligtmæssigt arbejde.

I henhold til ILO's konvention nr. 29 defineres tvangsarbejde som ethvert arbejde eller enhver anden ydelse, som kræves af en person under trussel om straf, og som den pågældende ikke frivilligt har tilbudt at udføre.⁵⁴ Det er således centralt for definitionen, at arbejdet sker under trussel om en straf, og at det er ufrivilligt. For så vidt angår truslen om straf, er dette ikke nødvendigvis en trussel om strafferetlige sanktioner, men kan ligeledes være et tab af rettigheder og pligter, såsom eksempelvis at melde den pågældende for illegalt ophold eller manglende udbetaling af eller tilbageholdelse af løn. Derudover er der fokus på forholdet mellem "den ansatte" og "arbejdsgiveren", og det er i den forbindelse ikke relevant, om arbejdet er legalt eller illegalt i henhold til national lovgivning.⁵⁵

Som tidligere anført er det vanskeligt at skaffe troværdige data om omfanget af ofre for menneskehandel, hvilket ligeledes gælder for omfanget af tvangsarbejde. ILO har dog estimeret, at 20,9 millioner personer på verdensplan har været udsat for tvangsarbejde i perioden fra 2002 til 2011. Heraf har 68 procent (14,2 millioner) været tvunget til at arbejde inden for langbruget, bygningssektoren, fabriksvirksomhed eller beskæftigelse i hjemmet, 22 procent (4,5 millioner) har været udsat for tvungen seksuel udnyttelse, og 10 procent er ofre for tvangsarbejde pålagt af staten, militæret eller bevæbnede oprørere.⁵⁶ For så vidt angår EU, har ILO estimeret, at 880.000 personer har været udsat for tvangsarbejde i samme periode. 70 procent heraf var udsat for tvangsarbejde og 30 procent for tvungen seksuel udnyttelse.⁵⁷

I september 2012 vedtog ILO en strategi for perioden 2012 til 2015 for bekæmpelse af tvangsarbejde og slavelignende praksis. Strategien fokuserer på tre områder: forskning og håndtering af viden, afskaffelse af tvangsarbejde i globale værdikæder samt implementering af landebaserede interventioner.⁵⁸

EMRK forbyder slaveri, trældom samt tvangs- og pligtarbejde. EMRK fastlægger ikke, hvad tvangs- eller pligtarbejde er, men nævner nogle tilfælde, som ikke udgør tvangsarbejde. Dette er eksempelvis militærtjeneste eller arbejde som militærnægter.⁵⁹ Forbuddet mod slaveri og trældom er absolut, hvorfor der ikke kan ske undtagelser fra forbuddet. Forbuddet mod tvangs- eller pligtarbejde kan imidlertid fraviges, hvis EMRK's øvrige krav om fravigelse af konventionen er opfyldt. Dette kan for eksempel være i tilfælde af krig eller anden offentlig faretilstand, der truer nationens eksistens.

EMD har i sin praksis vedrørende tvangs- og pligtarbejde henvist til ILO-konventionerne nr. 29 og 105, og i forbindelse med vurderingen af, om der er tale om tvangs- og pligtarbejde, har EMD lagt vægt på, om arbejdet er frivilligt, urimeligt, tyngende eller indebærer uundgåelige vanskeligheder.⁶⁰ Derudover har EMD fundet, at medlemsstaterne har en positiv forpligtelse til at kriminalisere og effektivt retsforfølge enhver handling, som holder en person i slaveri, trældom eller tvangsarbejde.⁶¹

GRETA anbefalede i 2011, at Danmark træffer foranstaltninger med henblik på at øge kendskabet til menneskehandel til tvangsarbejde samt at mindske efterspørgslen af ydelser udført af ofre for menneskehandel, særligt inden for landbrugs-, bygnings- og rengøringssektorerne. Videre anbefalede GRETA, at Danmark sørger for, at udlændinge modtager information om risikoen for at blive offer for menneskehandel til seksuel udnyttelse og tvangsarbejde samt om deres rettigheder. GRETA anbefalede ligeledes, at Danmark øger det opsøgende arbejde i forbindelse med potentielle sager om menneskehandel til tvangsarbejde, eksempelvis inden for landbrugs-, bygnings-, rengørings- og restaurationssektoren samt au-pairer.⁶²

4.2.2 DANSKE FORHOLD

Der er ikke i straffeloven en særskilt bestemmelse vedrørende tvangs- eller pligtarbejde. At kræve tvangs- eller pligtarbejde af en person kan efter omstændighederne straffes i henhold til eksempelvis straffelovens § 260 om ulovlig tvang, § 261 om frihedsberøvelse og § 266 om trusler.

Straffeloven indeholder heller ikke en definition af tvangsarbejde, men det fremgår af forarbejderne til straffelovens § 262 a, at tvangsarbejde skal fortolkes i overensstemmelse med de gældende internationale instrumenter, heriblandt ILO-konventioner nr. 29 og 105.⁶³

Ifølge udlændingeloven er det strafbart forsætligt at bistå en person med at arbejde i landet uden den fornødne arbejdstilladelse ved at stille husrum eller

transportmidler til rådighed for en udlænding. Det skal betragtes som en skærpende omstændighed, hvis personen eksempelvis har ydet bistanden for egen vindings skyld.⁶⁴

I 2011 var 92 procent af ofrene for menneskehandel blevet handlet til seksuel udnyttelse, 5 procent var handlet til tvangsarbejde og 3 procent var handlet til kriminalitet. I 2012 var 68 procent af ofrene for menneskehandel blevet handlet til seksuel udnyttelse, 26 procent til tvangsarbejde og 6 procent til øvrige former for udnyttelse.⁶⁵ Stigningen i antallet af personer, som er identificeret som ofre for menneskehandel til tvangsarbejde, kan forklares med den øgede fokus på menneskehandel til tvangsarbejde.⁶⁶

CMM har foretaget undersøgelser blandt au pairer,⁶⁷ inden for den grønne sektor⁶⁸ og i rengøringssektoren⁶⁹ med henblik på at afdække, hvorvidt der inden for disse sektorer forekommer eller kan forekomme menneskehandel til tvangsarbejde. Undersøgelserne, som ikke er statistisk repræsentative, bygger på kvalitative interviews af udlændinge, der arbejder i de udvalgte sektorer, og fokuserer på blandt andet migrations- og arbejdsforholdene for udlændingene i sektorerne. Rapporterne peger på en række problemer og udfordringer i forbindelse med rekrutteringen, arbejdsforhold, levevilkår og manglende kendskab til rettigheder. Der er ifølge rapporterne eksempler på udnyttelse af arbejdskraft og tegn på menneskehandel til tvangsarbejde, men ikke i en sådan grad, at man kan tale om egentlig menneskehandel til tvangsarbejde. Det konkluderes, at det ikke kan udelukkes, at menneskehandel til tvangsarbejde i sektorerne finder sted eller kan finde sted.⁷⁰

Den danske au pair-ordning er blevet undersøgt i en rapport fra maj 2013.⁷¹ Rapporten fokuserer på, hvordan ordningen fungerer i praksis og behandler ikke spørgsmålet om tvangsarbejde eller menneskehandel. Det fremgår af rapporten, at au pair-ordningen ikke praktiseres i overensstemmelse med dens oprindelige formål, nemlig kulturel udveksling. Værtsfamiliers motivation for at have en au pair er i høj grad præget af et ønske om hjælp til hverdagens praktiske opgaver, og nogle au pairer er motiveret af muligheden for at tjene penge – ofte for at støtte familien i hjemlandet. Rapporten peger ligeledes på, at en au pair ofte befinder sig i et afhængighedsforhold til værtsfamilien, hvorfor de, der oplever problemer, accepterer forholdene og ikke anmelder overtrædelse af reglerne. Derudover kender nogle au pairer ikke deres rettigheder, og der er i ordningen en gråzone, hvor det er svært at bevise og afgøre, hvorvidt reglerne for au pair-ordningen er overtrådt. Der mangler således klare regler for eksempelvis, hvad der er arbejdstid og acceptable pligter. Det fremgår ligeledes af rapporten, at der kun er få eksempler på straffelovsovertrædelser, hvorimod ulovligt, sort arbejde er relativt hyppigt forekommende.

Der er således inden for forskellige sektorer i Danmark udfordringer eller potentielle udfordringer vedrørende udnyttelse af arbejdskraft, tvangsarbejde og menneskehandel til tvangsarbejde. De seneste års fokus har vist, at der er behov for yderligere tiltag på området, både i relation til bekæmpelse af problemerne og beskyttelse af de enkelte personers rettigheder.

4.2.3 ANBEFALINGER

Institut for Menneskerettigheder anbefaler – med henblik på at fremme den enkeltes menneskerettigheder – at Danmark:

- sikrer, at de relevante myndigheder og andre relevante aktører har de nødvendige forudsætninger for at kunne identificere tilfælde af tvangsarbejde, herunder menneskehandel til tvangsarbejde
- sikrer, at der er information på de mest anvendte sprog om rettigheder som arbejdstager i Danmark, risikoen for tvangsarbejde og menneskehandel samt støttemuligheder
- foretager en revision af au pair-ordningen med henblik på at undgå udnyttelse og sikre overholdelse af au pairernes rettigheder og for at sikre klarhed i reglerne.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler – med henblik på en afklaring i forhold til menneskeretten – at Danmark:

- undersøger forholdene for migrantarbejdere i Danmark inden for forskellige sektorer, herunder særligt sårbare grupper, med henblik på at få yderligere informationer om omfanget af udnyttelse af arbejdskraft, tvangsarbejde og menneskehandel til tvangsarbejde.

SLUTNOTER

- ¹ Anders Lisborg, "Menneskehandel til tvangsarbejde i Danmark?", Center mod Menneskehandel, Socialstyrelsen, 2012, side 7 ff.
- ² FN's verdenserklæring om menneskerettighederne af 10. december 1948.
- ³ FN's konvention om civile og politiske rettigheder af 16. december 1966.
- ⁴ Ratificeret af Danmark den 21. april 1983, jf. bekendtgørelse nr. 83 af 9. september 1983.
- ⁵ FN's konvention om barnets rettigheder, 20. november 1989.
- ⁶ FN's konvention mod menneskehandel og udnyttelse af andres prostitution, 1949.
- ⁷ FN's konvention om bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet af 15. november 2000.
- ⁸ Protokol om forebyggelse, bekæmpelse og retsforfølgning af menneskehandel, særlig handel med kvinder og børn, til supplerung af de Forenede Nationers konvention af 15. november 2000 til bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet af 15. november 2000. Danmark ratificerede protokollen den 30. september 2003.
- ⁹ Protokol mod smugling af migranter på land, hav og i luft af 15. november 2000. Danmark ratificerede protokollen 8. december 2006.
- ¹⁰ Anne T. Gallagher, "The International Law of Human Trafficking", Cambridge University Press, 2010, side 81-83.
- ¹¹ ILO-konvention nr. 29 af 28. juni 1930 om tvangsarbejde.
- ¹² ILO-konvention nr. 105 af 25. juni 1957 om afskaffelse af tvangsarbejde.
- ¹³ EMD, Rantsev mod Cypern og Rusland, afgørelse af 7. januar 2010, app. nr. 25965/04.
- ¹⁴ Europarådets konvention om indsatsen mod menneskehandel, 2005. Ratificeret af Danmark den 9. september 2007 og bekendtgjort ved bekendtgørelse nr. 15 af 2. marts 2010.
- ¹⁵ Europarådets konvention om indsatsen mod menneskehandel artikel 36.
- ¹⁶ Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Denmark, GRETA (2011)21, Strasbourg, 20. december 2011.
- ¹⁷ Committee of the Parties to the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings, Recommendation CP(2012)4 on the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Denmark, adopted at the 7th meeting of the Committee of the Parties on 30 January 2012.
- ¹⁸ Beslutning af 14. april 1989 om udnyttelse af prostitution og handel med mennesker (EFT C 120/352).
- ¹⁹ Rådets rammeafgørelse af 19. juli 2002 om bekæmpelse af menneskehandel, 2002/629/RIA.
- ²⁰ Rådets Direktiv 2003/81/EF af 29. april 2004 om udstedelse af opholdstilladelser til tredjelandstatsborgere, der har været ofre for menneskehandel, eller som er indrejst som led i ulovlig indvandring, og som samarbejder med de kompetente myndigheder.

²¹ EU-Parlamentet og Rådets Direktiv 2011/36/EU af 5. april 2011 om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og beskyttelse af ofre herfor og ophævelse af rammeafgørelse, 2002/629/RIA.

²² EU-charteret artikel 5, stk. 3.

²³ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, The EU Strategy towards the Eradication of Trafficking in Human Beings 2012–2016, COM(2012) 286 final, Brussels, 19. juni 2012.

²⁴ Lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (Skærpe af straffen for voldtægt, vold, uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, forsætlig fareforvoldelse, biltyveri, grov forstyrrelse af ro og orden, menneskesmugling og menneskehandel mv.).

²⁵ Lov nr. 275 af 27. marts 2012 om ændring af straffeloven (Udvidet definition af menneskehandel mv.).

²⁶ Strategi for en styrket politimæssig indsats mod prostitutionens bagmænd, 29. september 2006.

²⁷ Beskrivelse af politiets indsats mod prostitutionens bagmænd i 2009, Rigspolitiet, 31. maj 2010.

²⁸ Tilgængelig på: www.anklagemyndigheden.dk.

²⁹ Rigsadvokaten, "Menneskehandel – oversigt over domspraksis i sager om overtrædelse af straffelovens § 262 a", opdateret 21.03.2012, RA-2006-609-0005.

³⁰ Ministeriet for Ligestilling og Kirke, "Statusrapport 2012 – Handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel 2011-2014", 10. juni 2013, j.nr. 2013-423, pkt. 3.7.

³¹ Jf. Udlændingelovens § 26 a.

³² Jf. Udlændingelovens § 33, stk. 14.

³³ Udlændingelovens § 9 c, stk. 5, indsat ved lov nr. 432 af 1. maj 2013 samt lovforslag nr. 129 af 30. januar 2013 om ændring af udlændingeloven (Bedre beskyttelse af ofre for menneskehandel og ret til fortsat ophold for voldsramte ægtefællesammenførte).

³⁴ L 129 af 30. januar 2013 om lov om ændring af udlændingeloven (Bedre beskyttelse af ofre for menneskehandel og ret til fortsat ophold for voldsramte ægtefællesammenførte).

³⁵ Forklarende rapport til Europarådets konvention om indsatsen mod menneskehandel, pr. 180-190.

³⁶ Office of the High Commissioner for Human Rights, "Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking", Guideline 6.7 (Text presented to the Economic and Social Council as an addendum to the report of the United Nations High Commissioner for Human Rights (E/2002/68/Add. 1)).

³⁷ Office of the High Commissioner for Human Rights, "Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking", Guideline 2 and 6 (Text presented to the Economic and Social Council as an addendum to the report of the United Nations High Commissioner for Human Rights (E/2002/68/Add. 1)).

³⁸ Office of the High Commissioner for Human Rights, "Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking", Guideline 2 (Text presented to the Economic and Social Council as an addendum to the report of the United Nations High Commissioner for Human Rights (E/2002/68/Add. 1)).

³⁹ GRETA, Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings, "Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Denmark", GRETA (2011)21, Strasbourg, 20. december 2011, anbefaling nr. 4, 8, 14, 17 og 22.

⁴⁰ Ministeriet for Ligestilling og Kirke, "Statusrapport 2012 – Handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel 2011-2014", 10. juni 2013, j.nr. 2013-423, pkt. 3.1.

⁴¹ Statistik fra CMM, opgørelse til og med udgangen af 3. kvartal 2011.

⁴² Jf. udlændingelovens § 59, stk. 1 og 2.

⁴³ Jf. udlændingelovens § 25 b.

⁴⁴ U.2011.397Ø.

⁴⁵ Jf. udlændingelovens § 37, stk. 1, jf. § 36.

⁴⁶ Forklarende rapport til Europarådets konvention om indsatsen mod menneskehandel, pkt. 128 samt oplysninger fra Reden International.

⁴⁷ Brev af 3. juli 2013 fra Justitsministeriet til Institut for Menneskerettigheder, "Bidrag til Institut for Menneskerettigheders årlige beretning til Folketinget", sagsnr. 2013-629-0290.

⁴⁸ Evaluering af den nationale indsats til bekæmpelse af menneskehandel 2007-2010, juli 2010, side 62.

⁴⁹ Brev af 3. juli 2013 fra Justitsministeriet til Institut for Menneskerettigheder, "Bidrag til Institut for Menneskerettigheders årlige beretning til Folketinget", sagsnr. 2013-629-0290.

⁵⁰ Lovforslag nr. 129 af 30. januar 2013 om ændring af udlændingeloven (Bedre beskyttelse af ofre for menneskehandel og ret til fortsat ophold for voldsramte ægtefællesammenførte) og Kommenteret høringsoversigt om forslag til lov om ændring af udlændingeloven (Bedre beskyttelse af ofre for menneskehandel og ret til fortsat ophold for voldsramte ægtefællesammenførte) (L 129), Justitsministeriet, 30. januar 2013, sagsnr. 2012-960-0007, dok. 662223.

⁵¹ Lovforslag nr. 129 af 30. januar 2013 om ændring af udlændingeloven (Bedre beskyttelse af ofre for menneskehandel og ret til fortsat ophold for voldsramte ægtefællesammenførte).

⁵² Evaluering af program for forberedt hjemsendelse af sårbare udlændinge, udarbejdet af Rambøll i oktober 2012.

⁵³ CPR artikel 8, stk. 3

⁵⁴ ILO-konvention nr. 29 artikel 2, nr. 1.

⁵⁵ A global alliance against forced labour, Global Report under the Follow-up to the ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work, Geneva, International Labour Office, 2005.

⁵⁶ ILO Global Estimate of Forced Labour, Results and methodology, Special Action Programme to Combat Forced Labour (SAP-FL), 2012, tabel 2.3 "Results by region".

⁵⁷ ILO 2012 Global Estimate of Forced Labour, Regional Factsheet, European Union

⁵⁸ Stopping forced labour and slavery-like practices – The ILO strategy, udgivet af ILO den 18. september 2012.

⁵⁹ Jf. EMRK artikel 4

⁶⁰ Jf. eksempelvis EMD, X mod Nederlandene, afgørelse af 3. maj 1983, app. nr. 9322/81 og EMD, Van der Mussel mod Belgien, afgørelse af 17. marts 1981, app. nr. 8919/80.

⁶¹ Jf. EMD, Siliadin mod Frankrig, afgørelse af 26. juli 2005, app. nr. 73316/01.

⁶² GRETA, Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings: Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Denmark, GRETA (2011)21, Strasbourg, 20. december 2011, anbefaling nr. 10, 11 og 27.

⁶³ Lovforslag nr. 118 af 26. februar 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (Skærpe af straffen for voldtægt, vold, uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, forsætlig fareforvoldelse, biltyveri, grov forstyrrelse af ro og orden, menneskesmugling og menneskehandel mv.).

⁶⁴ Jf. udlændingelovens § 59, stk. 7, nr. 6, og stk. 9.

⁶⁵ E-mail fra Center mod Menneskehandel af 28. juni 2013.

⁶⁶ Anders Lisborg, "Menneskehandel til tvangsarbejde i Danmark?", Socialstyrelsen, 2012, side 6.

⁶⁷ Trine Myging Korsby, "Au pair og menneskehandlet? – rekruttering, ophold i Danmark og drømme om fremtiden, en kvalitativ undersøgelse af forekomsten af og risikoen for menneskehandel i en gruppe au pair-personers situationer og historier", Servicestyrelsen, 2010.

⁶⁸ Anders Lisborg, "Menneskehandel i den grønne sektor? En kvalitativ undersøgelse af migrations- og arbejdsvilkårene for en gruppe migrantarbejdere i landbrug og gartneri i Danmark", Servicestyrelsen, 2011.

⁶⁹ Trine Mygind Korsby, "Menneskehandel i rengøringsbranchen? En kvalitativ undersøgelse af migrations- og arbejdsvilkårene for en gruppe migrantarbejdere i Danmark", Servicestyrelsen, 2011.

⁷⁰ Anders Lisborg, "Menneskehandel til tvangsarbejde i Danmark?", Socialstyrelsen, 2012.

⁷¹ SFI – Det Nationale Forsningscenter for Velfærd, "Den danske au pair-ordning, en kvalitativ og kvantitativ undersøgelse", 2013.7. maj

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

